

PRZEMIANY POLITYCZNO- SPOŁECZNE W EUROPIE

Oś czasu

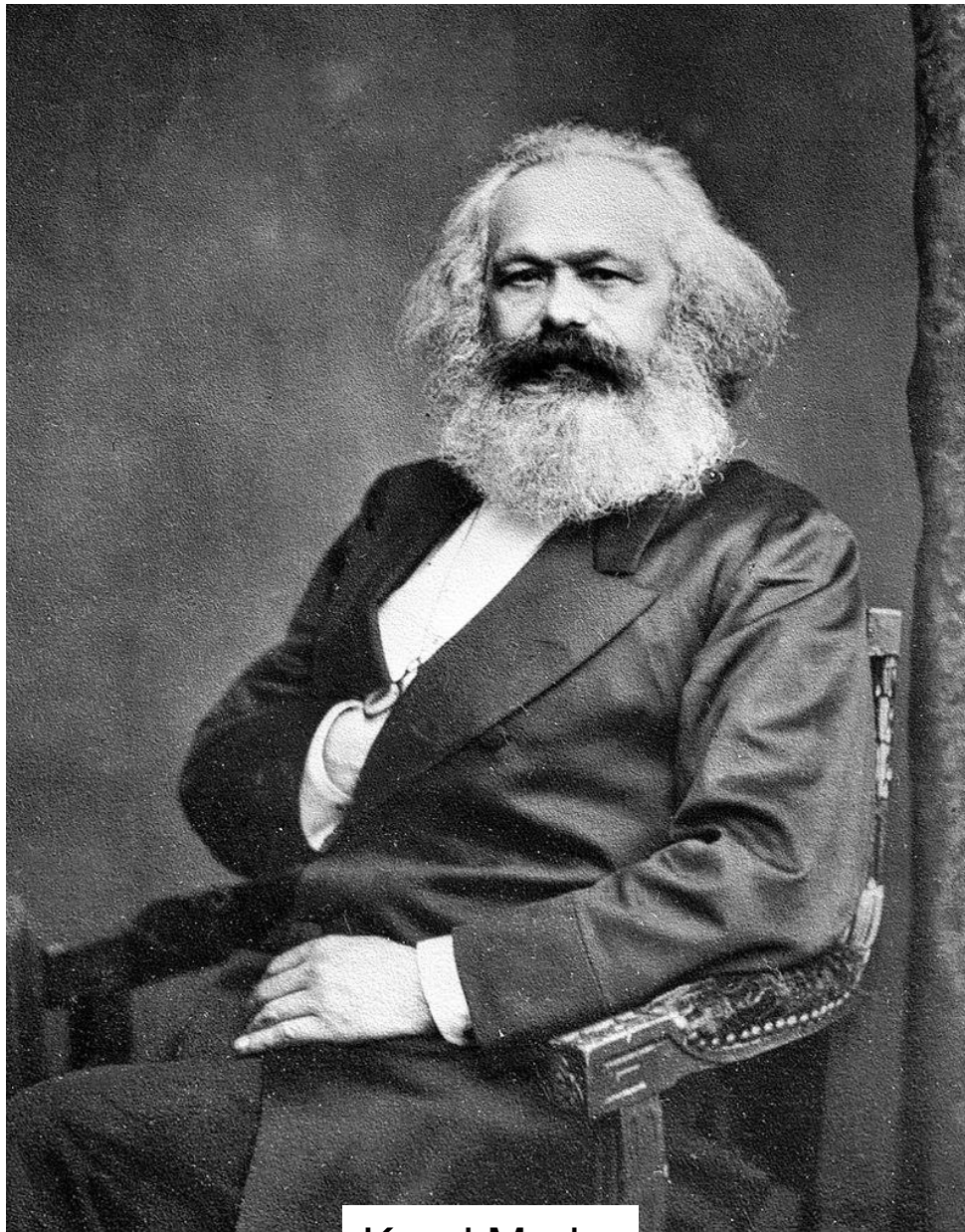


Notatka z lekcji

1. Demokratyzacja życia politycznego;
2. Rozwój ruchu robotniczego;
3. Narodziny nurtu socjaldemokratycznego;
4. Ideologia anarchistyczna;
5. Początki chrześcijańskiej demokracji;
6. Rozwój ideologii nacjonalistycznych;
7. Wpływ przemian cywilizacyjnych na proces emancypacji kobiet;
8. Znaczenie terminów: społeczeństwo industrialne, anarchizm, nacjonalizm, szowinizm, syjonizm, emancypacja, sufrażystki, chrześcijańska demokracja;
9. Postać historyczna: papież Leon XIII, Eduard Bernstein, Michał Bakunin.

Rozwój obywatelskich praw wyborczych w XIX wieku

Data	Kraj	Prawa obywatelskie
1835	Wielka Brytania	Prawa wyborcze dla wszystkich płatników podatków miejskich
1870	Wielka Brytania	Wprowadzenie zasady tajnego głosowania
1871	Francja	Praktyczne wprowadzenie czteroprzymiotnikowej ordynacji wyborczej
1874	Szwajcaria	Powszechne prawo wyborcze dla dorosłych mężczyzn
1890	Hiszpania	
1893	Belgia	
1896	Holandia	
1898	Norwegia	
1879	Wielka Brytania	Prawo uczestnictwa kobiet w wyborach lokalnych
1893	Nowa Zelandia	Pełne prawa wyborcze dla kobiet



Karol Marks



Papież Leon XIII



Parada sufrażystek w Nowym Jorku w roku 1912

Zapamiętaj

- W XIX w. nastąpił wzrost zainteresowania życiem politycznym i społecznym.
- Przemiany związane z Wiosną Ludów doprowadziły do rozwoju parlamentaryzmu.
- Socjalizm to pogląd, że środki produkcji powinny należeć do społeczeństwa, a nie do prywatnych właścicieli.
- Solidaryzm społeczny głosił, że konflikt pomiędzy pracodawcą a pracownikiem należy rozwiązać przez ogólnospołeczne porozumienie.

Socjalizm

Teorie oraz ruchy, które żądały wprowadzenia powszechnej równości i sprawiedliwości przez zniesienie prywatnej własności środków produkcji (np. fabryk). Według socjalistów należało je odebrać najbogatszym i przekazać społeczeństwu.

Przyczyny powstania socjalizmu

1. Nadprodukcja i kryzysy gospodarcze, które uderzały przede wszystkim w robotników.
2. niesprawiedliwość społeczna.

Komunizm

Skrajna odmiana socjalizmu. Komuniści nawoływali do likwidacji państw i budowy światowego społeczeństwa bezklasowego.

Marksizm

Teoria komunistyczna, której głównym twórcą był Karol Marks. Głosiła:

1. O dziejach ludzkości decyduje walka klas: wyzyskiwanych z wyzyskiwaczami.
2. Proletariat obali rządy burżuazji przez rewolucję socjalistyczną.

Poprawa sytuacji robotników w drugiej połowie XIX w.

1. Legalizacja związków zawodowych i partii robotniczych.
2. Ubezpieczenia społeczne w Niemczech (lata 80.), a potem w innych państwach.

Kształtowanie się europejskich demokracji (XIX/XX w.)

Powszechne prawo wyborcze dla mężczyzn wprowadzono w Europie w latach 1848–1918. Odtąd politycy zakładali partie polityczne, które wystawiały kandydatów do wyborów.

Walka kobiet o równe prawa

1. W XIX w. kobiety rozpoczęły walkę o równouprawnienie. Ich ruch nazwano potem feminizmem.
2. W drugiej połowie XIX w. zaczęto dopuszczać kobiety do studiów na uniwersytetach w różnych krajach Europy.
3. Na początku XX w. brytyjskie sufrażystki rozpoczęły walkę o prawa wyborcze kobiet. W większości państw Europy kobiety uzyskały prawa wyborcze po I wojnie światowej.

Słowniczek

elektorat-ogół osób mających prawo wyborcze.

emancypacja - ruch społeczny zapoczątkowany w I połowie XIX w. w W. Brytanii i USA dążący do uznania praw kobiet w życiu publicznym, prawa do brania udziału w wyborach, do nauki w szkołach średnich i wyższych oraz do wykonywania różnych zawodów.

ordynacja -zbiór przepisów regulujący sposób przeprowadzenia wyborów.

partia- dobrowolna organizacja społeczna o określonym charakterze politycznym.

sufrażystka - (z ang. suffrage - głos wyborczy) nazwa używana wobec kobiet będących zwolenniczkami lub uczestniczkami ruchu emancypacji.

Pytania

- wyjaśnij znaczenie terminów: społeczeństwo industrialne, demokratyzacja, anarchizm, nacjonalizm, syjonizm, monarchia parlamentarna, system republikański, socjaliści, socjaldemokracja, szowinizm, chrześcijańska demokracja (chadecja), emancypantki, sufrażystki;
- opisz postacie: Eduarda Bernstein, Michała Bakunina, papieża Leona XIII;
- wyjaśnij, na czym polegał proces demokratyzacji;
- wymień nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowy XIX w.;
- przedstaw założenia programowe socjalistów, i chrześcijańskiej demokracji;
- wymień postulaty emancypantek i sufrażystek.